DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 2

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 2)

1. Aşağıdaki şiiri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Terazi***
>
> *Söz tartılmaz, elle tutulmaz;*
> *Yine de her sözün bir ağırlığı var.*
> *Bir söz düşer, yıllarca kalkamaz;*
> *Bir söz kalkar, ömür boyu taşınır.*
>
> *Demirci körük üfler, demir kızarır;*
> *Söz de öyle: Ağızdan çıkınca şekil alır.*
> *Kimi zaman bıçak olur, kimi zaman ekmek;*
> *İkisi de aynı ocaktan çıkar.*
>
> *Suskunluk da konuşur bazen, kulak verene;*
> *Boş bırakılan satır da anlam taşır.*
> *Terazi dil ucunda kurulur hep;*
> *Ne kadar ağır olduğunu tartan bilir.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Aşağıdaki tabloda şiirden alınan dizeler verilmiştir. Her satırda **sözün anlatılmasında** başvurulan edebî sanatın adını ve bu sanatın dizelere kattığı anlamı ya da etkiyi yazınız.

Dizeler	Edebî sanatın adı	Dizelere kattığı anlam/etki
Demirci körük üfler, demir kızarır; / Söz de öyle: Ağızdan çıkınca şekil alır.		
Bir söz düşer, yıllarca kalkamaz; / Bir söz kalkar, ömür boyu taşınır.		
Suskunluk da konuşur bazen, kulak verene;		

1.2. Şiirin başlığı olan "terazi" sözcüğü son dörtlükte gerçek anlamı dışında kullanılmıştır. "Terazi dil ucunda kurulur hep" dizesinden hareketle bu sözcüğün şiirde kazandığı anlamı açıklayınız. Ardından şairin söz söyleme konusunda okura verdiği öğüdü **bir cümleyle** yazınız.

2. Bir öğrenci, okuduğu bir şiirden hareketle eski bir su değirmenini betimleyen aşağıdaki paragrafı yazmıştır. Paragraftaki numaralı cümlelerin **her birinde bir** yazım yanlışı vardır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> ***Öğrencinin paragrafı: Eski Değirmen***
>
> *(1) Köyün aşağısındaki su değirmeni yüzelli yıldır aynı derenin kıyısında duruyor. (2) Oluktan inen su, çarkın kanatlarına artarda çarpıp köpüklenir. (3) İçeri girince un kokusu ıslak tahtanın kokusuna karışır; tavandaki örümcek ağları bile bem beyaz görünür. (4) Değirmenci Kemal Ustanın unlu elleri, buğday çuvallarını sabırla taşın ağzına boşaltır. (5) Taşlar döndükçe çıkan uğultu, rafın köşesin de duran eski radyonun sesini bile bastırır. (6) Akşam olup değirmenci suyun önünü kapatınca değirmen bir den bire susar; o zaman derenin sesi yeniden duyulur.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Her cümledeki yanlışı bulup doğru biçimini ve uyulmayan kuralı tabloya yazınız.

Cümle	Doğru biçim	Uyulmayan kural
1		
2		
3		
4		
5		
6		

2.2. Paragrafın sonuna eklenmek üzere, değirmenin önünden akan dereyi betimleyen **3–4 cümle** yazınız. Cümlelerinizde aşağıdaki ölçütlere uyunuz:

- Dereyi en az **iki duyuya** (görme, işitme, koklama, dokunma, tatma) ait ayrıntıyla betimleyiniz.
- En az **bir** pekiştirmeli sıfatı (ör. yemyeşil, masmavi, buz gibi) doğru yazımıyla kullanınız.
- Sıralı sözcük ya da söz öbeklerini en az **bir** yerde virgülle ayırınız.
- Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.

3. Aşağıdaki anıyı okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Çatlak Ayna***
>
> *O yaz köyde halamın yanında kaldım. Her sabah bahçedeki asma çardağının altına oturur, o anlatır ben dinlerdim. Bir gün bana babaannemden kalma küçük bir ayna gösterdi; camı çatlamış, çerçevesi kararmıştı. "Bunu her baktığımda annem gelir gözümün önüne," dedi. Ben de aynaya baktım; çatlak camda ikiye bölünmüş kendi yüzümden başka bir şey göremedim. Halam güldü: "Sen henüz göremezsin, zamanla görürsün." O gün ne demek istediğini anlayamadım.*
>
> *Yıllar sonra halamı kaybettiğimizde ayna bana kaldı. Onu çekmecesinde, bir mendile sarılmış hâlde buldum. Bu kez baktığımda ben de gördüm: Çatlağın bir yanında kendi yüzüm, öbür yanında halamla geçirdiğim o yaz duruyordu.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Aşağıdaki tabloyu metne dayanarak doldurunuz.

Ölçüt	Metindeki karşılığı
Anlam yüklenen nesne ve kimden kaldığı	
Nesnenin hala için taşıdığı anlam	
Anlatıcının nesneye ilk bakışında gördüğü	
Anlatıcının yıllar sonra nesnede gördüğü	

3.2. Halanın "Sen henüz göremezsin, zamanla görürsün." sözüyle neyi kastettiğini açıklayınız. Bu sözün metnin sonunda nasıl anlam kazandığını metinden bir kanıtla gösteriniz.

4. Aşağıda biri hikâye, diğeri anı türünde iki metin verilmiştir. Metinleri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Metin A (Hikâye) — On Yıl Sonra***
>
> *Cemal, on yıl sonra döndüğü kasabada her şeyin yerli yerinde durduğunu gördü. Ama o artık aynı Cemal değildi. Meydandaki çeşme hâlâ oradaydı; yanındaki kahvede çay içen yaşlı adamlar da. Yalnız o yoktu, o eski hâliyle. Annesinin evine girdiğinde kapının kolu elinde soğuk geldi. Odalar küçülmüştü sanki. Hayır, küçülmemişti; o büyümüştü, içinden. Mutfaktaki taburenin üstünde hâlâ çocukluk çizikleri vardı. Parmağıyla onları uzun uzun izledi. Sonra kalktı, pencereden dışarı baktı. Kasaba ona bir şey söylemiyordu artık. O, kasabaya bir şey söylemek istiyordu ama kelimeler gelmedi.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

> ***Metin B (Anı) — İlk Gün***
>
> *Ortaokulu bitirdiğim yılın eylülünde yatılı okula gittim. İlk gün bavulumu kendim taşıdım. Annem arkamdan baktı, ben dönüp bakmadım; dönersem ağlayacağımı biliyordum. Koridorlar uzundu, yatakhanedeki ranzalar birbirine benziyordu. Hangi yatak benim olacaktı? Bir köşeyi seçtim, pencereye yakın olanı. Işıklar söndükten sonra o pencereden dışarıyı izledim. Okulun bahçesindeki tek ağaç rüzgârda sallanıyordu. O gece ona bakarak uyudum. Sabah kalktığımda her şey hâlâ yabancıydı ama ağaç oradaydı. Bu bana yeterliydi. Yıllar sonra okulu ziyaret ettiğimde ilk baktığım yer yine o ağaç oldu.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Aşağıdaki tabloda verilen yapı unsurlarının **Metin A'da** ve **Metin B'de** nasıl karşılandığını ilgili hücrelere yazınız.

Yapı unsuru	Metin A (Hikâye)	Metin B (Anı)
Anlatıcı ve bakış açısı		
Zaman		
Mekân		
Kişi		

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.2. İki metinde de bir kişi, bulunduğu mekânda kendini yabancı hisseder. Bu duyguyu her metinde yaratan nedeni metinden birer kanıtla açıklayınız.

5. Aşağıda biri hikâye, diğeri anı türünde iki metin verilmiştir. Metinleri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Metin A (Hikâye) — Sessiz Oda***
>
> *Büyükannem ölmeden önce bana bir şey söylemişti: "Bir gün anlarsın." O zamanlar neyi anlayacağımı bilmiyordum. Büyükannem gittikten sonra odasına girdiğimde her şey yerli yerindeydi: yatağının başındaki küçük masa, üzerindeki bardak, bardağın yanındaki eski defter. Defteri açtım. İçi boştu, tek bir sayfası bile yazılı değildi. Ama sayfalar sararmıştı, kenarları kıvrılmıştı; belli ki uzun yıllar orada beklemiş, beklemiş, beklemiş. Boş sayfaları kapatıp yatağın kenarına oturdum. Belki de büyükannemin söylemek istediği şey buydu: Bazı şeyler yazılmadan da dolu olabilir.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

> ***Metin B (Anı) — Defterin Ağırlığı***
>
> *İlkokul dördüncü sınıftayken öğretmenim bana boş bir defter vermişti. "İçine ne istersen yaz," demişti. Ben de ilk hafta her gün bir şeyler yazdım; bazen bir cümle, bazen yalnızca bir kelime. Sonra bir gün durdum. Yazmak istemiyordum ama defteri de kapatamıyordum. Saatlerce o açık sayfaya baktım. O bakış bana bir şey öğretti: Boşluk da bir anlam taşır. Öğretmenim bunu biliyordu herhâlde; yoksa neden boş bir defter versin?*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Aşağıdaki tabloda iki metinden alınan ifadeler verilmiştir. Her ifadenin kişinin ruh hâli ya da düşünceleri hakkında ne gösterdiğini metne dayanarak açıklayınız.

Metin	İfade	Kişi hakkında gösterdiği
A	"belli ki uzun yıllar orada beklemiş, beklemiş, beklemiş"	
B	"Yazmak istemiyordum ama defteri de kapatamıyordum."	

5.2. İki metinde de "boş defter" anlam arayışının simgesi olarak kullanılmıştır. Aşağıdaki ölçütlere uyarak bu nesnenin iki metindeki işlevini karşılaştıran bir **paragraf** yazınız.

- Her iki metne de atıfta bulununuz.
- Boş defterin her metinde taşıdığı anlamı ayrı ayrı açıklayınız.
- İki metin arasındaki bir benzerliği ve bir farkı en az birer cümleyle belirtiniz.
- Paragrafınız en az 5, en fazla 8 cümle olsun.

6. Aşağıda biri hikâye, diğeri anı türünde iki metin verilmiştir. Metinleri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Metin A (Hikâye) — Yol Arkadaşı***
>
> *Tren küçük istasyonda durduğunda Selim pencereden dışarı baktı. Peronda yaşlı bir adam, bavulunu yere koymuş, gözlerini ufka dikmiş bekliyordu. Selim adama bakınca içinde tuhaf bir hüzün **kabardı**. Adamın kim olduğunu bilmiyordu, nereye gittiğini de. Ama o bekleyiş, o sessizlik ona çok tanıdık geldi. Sanki*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

adam, yıllardır taşıdığı bir sorunun cevabını beklemek için orada duruyordu.

Tren hareket edince adam küçüldü, küçüldü, sonra gözden kayboldu. Selim koltuğuna yaslandı. "Belki de anlam," diye düşündü, "hep başkasının yüzünde aranır."

(Sınav için yazılmış özgün metin)

Metin B (Anı) — Tellerdeki Ses

*Ortaokulun son yılında mahallemizdeki halk eğitim merkezinin bağlama kursuna yazıldım. İlk haftalar çıkardığım sesi kendim bile **yadırgıyordum**; teller parmaklarımı acıtıyor, notalar bir türlü yerine oturmuyordu. Bir gün hocamıza "Bu sazın içinde güzel bir türkü yok galiba." dedim. Gülümsedi: "Türkü sazın içinde durmaz, senin parmaklarında doğar."*

*Aylarca her akşam aynı türküyü çaldım. Bir akşam annem mutfaktan çıkıp kapıda durdu, sessizce dinledi. O an sazı **benimsediğimi** hissettim; elimdeki artık bir tahta parçası değil, benim sesimdi. O gece günlüğüme şu cümleyi yazmışım: "Anlam bulunmaz, kurulur." Aradan yıllar geçti, o cümleyi hâlâ doğru buluyorum.*

(Sınav için yazılmış özgün metin)

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Metinlerde koyu yazılmış sözcüklerin bağlamdaki anlamlarını tabloya yazınız.

Sözcük	Bağlamdaki anlamı
kabardı (Metin A)	
yadırgıyordum (Metin B)	
benimsediğimi (Metin B)	

6.2. Metin A'daki "Belki de anlam, hep başkasının yüzünde aranır." ve Metin B'deki "Anlam bulunmaz, kurulur." cümleleri, anlam arayışına ilişkin iki farklı görüşü dile getirmektedir. Bu iki görüş arasındaki temel farkı açıklayınız. Ardından hangisini daha ikna edici bulduğunuzu bir gerekçeyle belirtiniz.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme
2	TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme	KB1.3. Yazma
3	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
4	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme
5	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.7. Karşılaştırma
6	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.14. Yorumlama

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	Toplam
12	6	12	10	8	7	8	6	6	10	6	9	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 4 puan (sanatın adı 2 + anlam/etki 2). 3 satır × 4 = 12.

Dizeler	Edebî sanatın adı	Dizelere kattığı anlam/etki
Demirci körük üfler, demir kızarır; / Söz de öyle: Ağızdan çıkınca şekil alır.	Teşbih (benzetme)	Söz, ateşte kızarıp biçim alan demire benzetilmiştir ("öyle" benzetme sözcüğü işlevindedir). Böylece sözün söylendiği anda biçim kazandığı, ustanın demiri işlemesi gibi özen istediği somutlaştırılır.
Bir söz düşer, yıllarca kalkamaz; / Bir söz kalkar, ömür boyu taşınır.	Tezat (zıtlık)	"Düşer" ve "kalkar" karşıt anlamlı sözcükleri bir arada kullanılmıştır. Sözün kimini değersizleştirip unutturabileceği, kimini ise ömür boyu akılda tutulacak kadar yüceltebileceği vurgulanır.
Suskunluk da konuşur bazen, kulak verene;	Teşhis (kişileştirme)	İnsana özgü konuşma eylemi suskunluğa yüklenmiştir. Susmanın da bir anlatım yolu olduğu, dinlemeyi bilene bir şey söylediği vurgulanır.

Anlamca yakın etki açıklamaları kabul edilir. Birinci satırda tenasüp (demirci, körük, demir, kızarmak) yazıp bunun sözün işlenişini somutlaştırdığını açıklayan öğrenciye o satır için 3 puan verilir.

KISMİ PUAN: Sanatın adı doğru, etki açıklanmamış ya da "dizeyi güzelleştirmiştir" düzeyinde kalmışsa o satır 2 puan. Sanatın adı yanlış, etki doğru sezilmişse o satır 1 puan.

SIFIR PUAN: Dizelerde bulunmayan bir sanatın yazılması ve etkinin açıklanmaması; boş satır.

1.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: sözcüğün şiirde kazandığı anlam 3 + öğüt 3.

Beklenen cevap: "Terazi" şiirde tartı aleti anlamında değil, insanın konuşmadan önce sözünü düşünüp ölçmesi, sözün etkisini önceden hesaplaması anlamında kullanılmıştır; "dil ucunda kurulan terazi", söylenecek sözün ağzından çıkmadan tartılmasıdır (3 puan). Öğüt: "Söz söylemeden önce sözünüzü tartın; çünkü her sözün bir ağırlığı ve etkisi vardır." (3 puan; anlamca yakın cevaplar kabul edilir.)

KISMİ PUAN: Sözcüğün mecaz anlamı sezilmiş ama dil ucu/konuşmadan önce düşünme bağlantısı kurulmamışsa ("terazi adaleti anlatır") 1 puan. Öğüt şiire dayanmıyor, genel kalıyorsa ("Az konuşun.") 1 puan.

SIFIR PUAN: "Terazi"nin yalnızca gerçek anlamıyla (tartı aleti) açıklanması, şiirle ilgisiz ya da boş cevap.

2.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan dağılımı: her cümle 2 puan (doğru biçim 1 + kural 1).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Cümle	Doğru biçim	Uyulmayan kural
1	yüz elli	Sayılar yazıyla yazılırken her sayı ayrı yazılır.
2	art arda	"Art arda" ayrı yazılır.
3	bembeyaz	Pekiştirmeli sıfatlar bitişik yazılır.
4	Kemal Usta'nın	Kişi adlarına (unvanıyla birlikte) gelen ekler kesme işaretiyle ayrılır.
5	köşesinde	Bulunma eki "-de/-da" sözcüğe bitişik yazılır (bağlaç olan "de/da" ile karıştırılmamalıdır).
6	birdenbire	"Birdenbire" bitişik yazılır.

Kuralın öğrencinin kendi sözcükleriyle anlatılması yeterlidir.

KISMİ PUAN: Doğru biçim yazılmış, kural boş ya da yanlışsa o cümle 1 puan. Yanlışın yeri doğru bulunmuş ama düzeltme hatalıysa (ör. "Kemal Usta'nin", "köşesin-de") o cümle 0 puan.

SIFIR PUAN: Cümlede doğru yazılmış bir sözcüğün "düzeltilmesi", yanlışın bulunamaması; boş satır.

2.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Puan dağılımı (ölçütlü):

Ölçüt	Puan
Konuya uygunluk: değirmenin önündeki dere betimlenmiş, 3–4 cümle	2
En az iki duyuya ait ayrıntı	2
En az bir pekiştirmeli sıfat doğru yazılmış	2
Sıralı sözcük ya da söz öbekleri en az bir yerde virgülle ayrılmış	2
Yazım ve noktalama: en çok bir yanlış	2

Örnek cevap: "Değirmenin önünden akan dere, taşların arasından köpüre köpüre geçer. Suyun sesi, çarkın uğultusuna karışan ince bir türkü gibidir. Kıyıdaki söğütlerin, sazların ve yosunlu taşların üstüne sapsarı bir öğle ışığı düşer. Elinizi suya daldırdığınızda buz gibi bir serinlik parmaklarınızı sarar."

KISMİ PUAN: Her ölçüt kendi puanı içinde değerlendirilir. Yalnızca bir duyuya ait ayrıntı varsa duyu ölçütü 1 puan. Pekiştirmeli sıfat kullanılmış ama yanlış yazılmışsa ("sap sarı") o ölçüt 1 puan. Cümle sayısı 2 ya da 5–6 ise konuya uygunluk 1 puan. Yazım ve noktalamada 2–3 yanlış varsa o ölçüt 1 puan, daha fazlasında 0.

SIFIR PUAN: Betimleme yerine olay anlatılmışsa ya da yazılanların dereyle ilgisi yoksa; boş cevap.

3.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 2 puan.

Ölçüt	Beklenen cevap
Anlam yüklenen nesne ve kimden kaldığı	Camı çatlamış, çerçevesi kararmış küçük bir ayna; babaanneden (halanın annesinden) kalmıştır.
Nesnenin hala için taşıdığı anlam	Annesinin hatırası; aynaya her bakışında annesini hatırlar ("annem gelir gözümün önüne").
Anlatıcının nesneye ilk bakışında gördüğü	Yalnızca çatlak camda ikiye bölünmüş kendi yüzü; aynanın taşıdığı anlamı göremez.
Anlatıcının yıllar sonra nesnede gördüğü	Kendi yüzünün yanında halasıyla geçirdiği yazı, yani kaybettiği kişinin hatırasını görür.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Anlamca yakın cevaplar kabul edilir.

KISMİ PUAN: Birinci satırda nesne doğru, kimden kaldığı yanlış ya da eksikse 1 puan. Dördüncü satırda yalnızca "aynayı farklı gördü" gibi içeriksiz bir cevap verilmişse 1 puan.

SIFIR PUAN: Metinde olmayan bilgiler, satırların karıştırılması (ör. ilk bakışa sonraki bakışın yazılması); boş satır.

3.2. TAM PUAN (7 PUAN)

Puan dağılımı: halanın kastettiği 3 + sözün metnin sonunda anlam kazanması 2 + metinden kanıt 2.

Beklenen cevap: Hala, bir nesnenin anlamının ona bakarak değil, o nesneye bağlanan bir yaşantı ve kayıpla görülebileceğini; anlatıcının henüz böyle bir yaşantısı olmadığı için aynada yalnızca kendi yüzünü göreceğini kastetmektedir (3 puan). Yıllar sonra halasını kaybeden anlatıcı, aynaya baktığında halasının annesi için yaşadığını kendisi de yaşar; ayna artık onun için de bir hatıra taşır ve halanın sözü gerçekleşmiş olur (2 puan). Kanıt: "Bu kez baktığımda ben de gördüm: Çatlağın bir yanında kendi yüzüm, öbür yanında halamla geçirdiğim o yaz duruyordu." (2 puan)

KISMİ PUAN: Halanın kastettiği doğru, metnin sonuyla bağlantı kurulmamışsa 3 puan. Bağlantı kurulmuş ama kanıt gösterilmemişse kanıt puanı verilmez. "Zamanla görürsün" sözü yalnızca "büyüyünce anlarsın" düzeyinde açıklanmışsa o bölüm 1 puan.

SIFIR PUAN: Sözün gerçek anlamda görme olarak açıklanması ("gözleri iyi görmüyordu"), metinle ilgisiz ya da boş cevap.

4.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan dağılımı: her hücre 1 puan.

Yapı unsuru	Metin A (Hikâye)	Metin B (Anı)
Anlatıcı ve bakış açısı	Olayların dışındaki bir anlatıcı, üçüncü kişi ağzından anlatır; Cemal'in iç dünyasını da bildiği için hâkim (ilahi) bakış açısı kullanılmıştır ("o büyümüştü, içinden").	Yazar kendi yaşadığını birinci kişi ağzından ("ben") anlatır; olaylar onun gözünden ve kişisel bakış açısıyla aktarılır.
Zaman	Cemal'in on yıl sonra kasabaya döndüğü gün (kurmaca zaman).	Yazarın ortaokulu bitirdiği yılın eylülünde yatılı okula gittiği ilk gün, gece ve ertesi sabah (gerçek, yaşanmış zaman).
Mekân	Kasaba, meydan, annesinin evi (odalar, mutfak, pencere önü).	Yatılı okul: koridorlar, yatakhane, pencere, okul bahçesi.
Kişi	Cemal (kurmaca başkarakter).	Yazarın kendisi ve annesi (gerçek kişiler).

KISMİ PUAN: Anlatıcı satırında yalnızca "üçüncü kişi" ya da yalnızca "birinci kişi" yazılıp bakış açısı belirtilmemişse o hücre yine 1 puan alır; Metin A için "gözlemci" yazılmışsa 0 puan (anlatıcı Cemal'in iç dünyasını bilmektedir). Zaman hücresine yalnızca "geçmiş" yazılmışsa 0,5 puan.

SIFIR PUAN: İki metne aynı cevabın yazılması, hücreye başka bir unsurun yazılması (ör. mekân hücresine tema); boş hücre.

4.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her metin 3 puan (neden 2 + kanıt 1).

Beklenen cevap:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- **Metin A:** Kasaba değişmemiş ama Cemal değişmiştir; geçen on yılda iç dünyası büyüyen Cemal, eski hâliyle bağını yitirdiği için yerli yerinde duran kasabaya ve eve yabancılaşır. Kanıt: "Ama o artık aynı Cemal değildi." / "Odalar küçülmüştü sanki. Hayır, küçülmemişti; o büyümüştü, içinden." / "Kasaba ona bir şey söylemiyordu artık."
- **Metin B:** Anlatıcı ilk kez geldiği yatılı okulda ailesinden ayrıdır ve çevresindeki hiçbir şeyi tanımaz; her şey birbirine benzer, hiçbir şey ona ait değildir. Kanıt: "yatakhanedeki ranzalar birbirine benziyordu. Hangi yatak benim olacaktı?" / "Sabah kalktığımda her şey hâlâ yabancıydı."

KISMİ PUAN: Neden doğru, kanıt yoksa o metin 2 puan. Neden metne dayanmıyor, genel kalıyorsa ("evini özlüyor") o metin 1 puan.

SIFIR PUAN: Metinlerin karıştırılması, metinle ilgisiz kişisel yorum; boş cevap.

5.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 3 puan.

Metin	İfade	Beklenen cevap
A	"belli ki uzun yıllar orada beklemiş, beklemiş, beklemiş"	"Beklemiş" sözcüğünün üç kez tekrarı, defterin bekleyişinin ne kadar uzun sürdüğünü hissettirir. Anlatıcının defterin sararmış sayfalarına bakarken duyduğu hüznü ve büyükannesinin yazılmamış yıllarını düşündüğünü gösterir.
B	"Yazmak istemiyordum ama defteri de kapatamıyordum."	Anlatıcının içinde bir kararsızlık, çelişki vardır: Yazacak sözü kalmamıştır ama boş sayfa onu bırakmamaktadır. Bu çelişki, onun boşluğun anlamını düşünmeye başladığını gösterir.

Anlamca yakın cevaplar kabul edilir.

KISMİ PUAN: Birinci satırda yalnızca "tekrar yapılmıştır" denip etkisi açıklanmamışsa 1 puan. İkinci satırda yalnızca cümle başka sözcüklerle yinelenmişse ("yazmak istemiyordu, defteri kapatmıyordu") 1 puan.

SIFIR PUAN: İfadelerin metinle ilgisiz yorumlanması; boş satır.

5.2. TAM PUAN (10 PUAN)

Puan dağılımı (ölçütlü):

Ölçüt	Puan
Her iki metne de atıf yapılmış	2
Boş defterin Metin A'daki anlamı açıklanmış	2
Boş defterin Metin B'deki anlamı açıklanmış	2
Bir benzerlik en az bir cümleyle belirtilmiş	1
Bir fark en az bir cümleyle belirtilmiş	1
Paragraf yapısı: 5–8 cümle, tek konu etrafında bütünlük	1
Yazım ve noktalama: en çok iki yanlış	1

Örnek cevap: "Metin A'da boş defter, büyükannenin geride bıraktığı sözsüz bir mirastır. Torun, sararmış ama hiç yazılmamış sayfaların karşısında büyükannesinin 'Bir gün anlarsın.' sözünü anlar ve bazı şeylerin yazılmadan da dolu olabileceğini fark eder. Metin B'de ise boş defter, öğretmenin öğrencisine verdiği bir özgürlük alanıdır. Anlatıcı yazmayı bıraktığında açık sayfaya bakarak boşluğun da bir anlam taşıdığını öğrenir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

İki metinde de boş defter bir yokluk değil, anlamla dolu bir alan olarak görülür. Fark şudur: Metin A'da anlam, kaybedilen birinin geride bıraktığı nesneden çıkarılır; Metin B'de ise anlatıcının kendi yaşadığı kararsızlıktan doğar. Bu yönüyle iki metin, anlam arayışının hem bir kayıpla hem de kişisel bir deneyimle gerçekleşebileceğini gösterir."

KISMİ PUAN: Her ölçüt kendi puanı içinde değerlendirilir. Yalnızca bir metne değinilmişse atıf ölçütü 1 puan ve diğer metnin anlam ölçütü 0 puan. Defterin anlamı yalnızca "boştur" düzeyinde verilmişse o ölçüt 1 puan. Paragraf 5 cümlenin altında ya da 8 cümlenin üstündeyse yapı puanı verilmez.

SIFIR PUAN: Metinlere değinmeyen genel yorum, metinlerin yalnızca özetlenmesi; boş cevap.

6.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 2 puan.

Sözcük	Bağlamdaki anlamı
kabardı	(Duygu) birden yoğunlaştı, içinde yükseldi; Selim'in içinde bir hüzün belirip güçlendi.
yadırgıyordum	Alışık olmadığım için garip buluyordum, benimseyemiyordum; çıkardığı sesi kendine yabancı buluyordu.
benimsediğimi	Kendime ait saydığımı, içtenlikle sahiplendiğimi; saz artık ona yabancı değil, kendi sesi olmuştur.

Anlamca yakın cevaplar kabul edilir.

KISMİ PUAN: Yalnızca tek sözcükle eş anlamlı verilmiş ama bağlama uygunsa ("yükseldi", "tuhaf buluyordum", "sahiplendiğimi") o satır 1 puan. "Kabardı" için gerçek anlamı yazılıp ("şişti") bağlamla ilişki kurulmamışsa 0 puan.

SIFIR PUAN: Bağlama uymayan anlam; boş satır.

6.2. TAM PUAN (9 PUAN)

Puan dağılımı: temel farkın açıklanması 4 + tercih 1 + gerekçe 4.

Beklenen cevap:

1. **Fark (4 puan):** Metin A'daki görüşe göre anlam insanın dışında, başkalarında ve onların yaşantılarında aranır; Selim anlamı tanımadığı bir adamın bekleyişinde sezer. Metin B'deki görüşe göre ise anlam hazır bulunmaz, kişinin kendi emeği ve çabasıyla zamanla oluşturulur; anlatıcı sazın anlamına aylarca çalarak ulaşır. Biri anlamı dışarıda aranan bir şey, öbürü kişinin kendi çabasıyla kurduğu bir şey olarak görür.
2. **Tercih ve gerekçe (1 + 4 puan):** Öğrenci görüşlerden birini seçer ve seçimini metinden ya da kendi yaşantısından en az bir somut gerekçeyle destekler. Her iki görüş de gerekçesi tutarlı olduğu sürece kabul edilir. Örnek: "Metin B'deki görüşü daha ikna edici buluyorum; çünkü anlatıcı sazın anlamını birinden duyarak değil, aylarca çalışarak kavramıştır ve bir şeyi kendi emeğimizle öğrendiğimizde onun anlamı bizim için daha kalıcı olur."

KISMİ PUAN: Fark yalnızca bir görüşü açıklayarak verilmişse fark bölümü 2 puan. Tercih belirtilmiş, gerekçe metinle ya da yaşantıyla desteklenmeden genel kalmışsa ("çünkü daha doğru") gerekçe bölümü 1 puan.

SIFIR PUAN: Görüşlerin yalnızca aynen aktarılması, fark kurulmadan ve gerekçe verilmeden yalnızca tercih yazılması; konuyla ilgisiz ya da boş cevap.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif